

„Papež, Cesar in Deus (bog)“ — mi je odgovor; — „to so trije dobri kmetje, in s Papežem sva prej govorila, ko je ravno tam doli mrvo kosil. Cesarja vam bo pa vaš prijatelj morda pokazal, če bote hoteli in če bo domá, ravno tako Deus-a.“

Na! Če se kaj kje dobro vrajma, je to. Jaz ne vem, kako sem se od svojega gospoda spremljevalca poslovil, ker mi je ta trojica res preveč čudna bila. Kaj, če bi od teh poštenih možakov imela spodnja vas imé Trojane? „Viržinko“ ven! Kaj tacega na vsem svetu ni. Le čakaj, Janez, če te bom le dobil! Nebo in zemljo ima pod sabo, pa je tako ongavo ponižen! Če bi imel jaz Cesarja, Papeža in Deusa v bukvah, bi uže vedel, kaj. Ves svet bi prekucnil.

Po razhodu sem srečal še nekaj kravic, ki si domú gredé gotovo niso mislile naleteti na tako nenavadno oblečeno božjo stvar, kakor sem bil jaz; no, pa smo se prav dobro sporazumeli; kravice so vidile, da jim jaz nočem hudega storiti, jaz pa, da kravice nimajo hudobnih namenov, in tako smo šli vsak svojo pot, jaz navzgor, one navzdol. Ta „politični konflikt“ je bil toraj srečno razvozljan.

Tukaj moraš malo noge vzdigati, ker gre v rebro, a ne dolgo, ker čez slabe pol ure uže se ti pred nosom zablišči zvonik. To je Št. Gotthard, na višini stoječ, a vendar od te strani za gričem. Lepo, visoko, zračno! To je nekako sedlo, grič, na kakoršnih so stari najraje cerkve zidali.

Jaz sem bil svoj solnčnik, ki pa tudi dežju vsaj kolikor toliko kljubuje, razpel, kar zagledam tam ob poti na pol pogorél kozolec in zraven njega nekoga, ki v to pogorišče zre, kakor da bi ga vest pekla. Vendar zapazi moj solnčnik, se približa in — — no, vsaj ni treba drugega praviti, ko da sva se srčno pozdravila in da sem ga jaz prašal, zakaj je tisti ožgani kozolec tako srpo gledal.

„Zato, ker sem ga rešil, da ni zgorel ves“ — mi odgovori; — „včeraj opoldne je začelo goreti, kdo ve, od kod zažgano; jaz sem zapazil ogenj skoz okno, skočil dol, klical ljudi in — — vidiš, koliko kozolca je pogorelo?“

Zares, vsa čast! Kozolec je imel pet „štantov“ ali „oken“, in le dva sta zgorela, akoravno je bil kozolec z žitnimi snopi ves zamašen. Jaz ne verjamem, da bi bila tako sloveča „Laibacher“ ali katera koli „Feuerwehr“ tak ogenj pogasila, posebno če se pomisli, da tu na hribu vode ni. Če bi bil pogorel kozolec, bi bilo pogorelo tudi pohoštvo zraven in morda še več drugih hiš; zato se mi je nekako razumljiva zdela zamišljenost gospoda župnika, ki mi je vse to razložil in kazal, predno sva šla na njegov dom. (Dal. prih.)

Naši dopisi.

V Gorici 3. aprila. — Žalostni teden — žalostna sporočila. Pokopali smo te dni dvoje mož učiteljskega stanú: enega zastopnika stare šole in eno žrtev nove dobe. Dne 31. marcija smo spremili 74letnega, vpokojenega učitelja nekdanje tukajšnje c. k. normalke, Valentina Lebana, stare korenike poštenjaka. Bil je rajnki steber iz one dobe, ki ni zahtevala poloučenjakov v ljudski šoli, pač pa celih učiteljev in — gojiteljev. Učil je stari g. L. živo in uspešno ne le z besedo, temveč tudi z zgledom v šoli in — cerkvi. „Križec“, s katerim so ga okinčali, ko je bil na normalki doslužil, bil je trdo in pošteno zaslužen.* —

*) Leta 1838—39 je kot „hihilf“ (Gehilfe) tudi meni peresa rezal. Kaj je to: „peresa rezal“ — poreče sedanja mladina. Da, tudi rezanje gosjih peres je značaj stare šolske dobe.

Sinoči pa je bil častitljivi pogreb c. k. više realke profesorja g. Lovr. Franca Urbančič-a, Goričana. Bil je U. mnogo let (preskušen) supplemt ne le na obeh srednjih šolah v Gorici, temuč tudi v Ljubljani, Trstu in Celovcu. Kakor veliko družih, ni mogel tudi on do stalne službe priti; še le lansko jesen je vse žile napel in se mu je posrečilo zatrdno mesto doseči na tukajšnji realki; toda kal pljučne bolezni je bil uže v njem. Konec januarija je moral šolo popustiti in v naslednjih 2 mesecih ga je nadloga umorila — še ne prav 30 let starega, očeta 2 otročičev, katerih eden (sinček) je 10 ur za njim umrl, kar je splošno senzacijo vzbudilo. Peljali so otroka z očetom vred k pogrebu. Rajnki U. je bil zmožen in priljubljen učitelj. Izkazali so mu zadnjo čast realka in gimnazij z vso mladino, druga učiteljstva, zastopniki slovenskih društev in mnogo drugih meščanov. Voz je bil poln lepih vencev. — V miru naj počivata oba vrla šolnika! — O družih rečeh drugoč.

Prem 23. marca. (Javna zahvala.) Podpisani šolski ravnatelj obrnil bil se je dné 26. decembra 1881. leta pod opravilno štev. 68 s prošnjo za vrbove sadike iz centralne c. k. državne drevesnice „pod Rožnikom“ do visoke c. k. deželne vlade za Kranjsko, katera je le-to prošnjo s tem premilostno uslišati izvolila, da je udano podpisnemu dné 19. t. m. z visokim dopisom pod št. 1468 iz navedene centralne državne drevesnice 10.000 kosov pletarskih vrb količkov za nasad v tukajšnji dolini nakazala, ter ga o kmalem prejemu tistih ob enem avizirala. Te sadike prav dobro ohranjene prejel je podpisani uže dné 23. t. m. v polnem številu, katere bode brez odloga med županstva tukajšnje fare in okolice ter posamezne posestnike ob vodi „Reki“ kolikor mogoče primerno razdelil z navodom, kako in kam naj je posade, da bodo uspešno rastle pod pogojem, da potem na novo pridelane količke po dolini dalje med posestnike vsako leto brezplačno razdeljujejo in širijo. Za ta velikodušni in blagomili, obilni dar se tukaj sl. c. kr. deželni vladi za Kranjsko v svojem imenu, v imenu domače fare in okolice županstev, v imenu posameznih posestnikov ob vodi „Reki“ in slednjič v imenu vsega prebivalstva cele trnovsko-vremenske doline najiskreneje, topleje in srčneje zahvaljujem. Bog mili blagoslovi in nam revnim deželanom ohrani še brezbrojna leta visokorodnega in preblagega gospoda c. k. deželnega predsednega A. Winklerja, kateri je s tem darom, ako ljubi Bog tudi svoj blagoslov dá, tej dolini v prihodnosti za blagostan glavni temelj položil! Jaz pa tudi tukaj vestno obetam, da, dokler bodem v tej dolini učiteljaril, bode razun mojih stanovskih dolžnosti moja največa skrb po mojih slabih močéh na to delati, da bode sčasom vsak podarjen količek na leto obožanemu prebivalstvu vsaj po en goldinar dobička donašal, to pa le, ako me bodo ljubi Bog in poleg tega tudi blagomili dobrotniki dobrohotno — kot dosedaj — milostno podpirati izvolili. Bog daj obilo blagoslova in nam tudi v prihodnje naklonjenost blagih dobrotnikov ohrani!

Ravno ko sem to dopisal, prejel sem od blagorodnega gospoda Franjo Bachman-a, okrajnega zdravnika v ilirski Bistrici, 8 vrst jabolčnih in 11 vrst hruševih najboljših vrst cepičev, katere je ta za splošni napredek v resnici ves zavzeti gospod na svoje stroške iz Merana na Tirolskem naročil, a jih meni brezplačno v porabo odstopil, za kar se vrlemu gospodu s tem preiskreno zahvaljujem. Bog mu njegovo blago dejanje tisočkratov obilno povrni!

Vodstvo ljudske šole na Premu
23. marca 1882.

Matija Rant, ravnatelj.

Prem 31. marca. (Zopet mali požar.) Včeraj okolo 11. ure predpoludne se je pri Francetu Gašperčiču, po

domače Uršiču, v gorenjem Bitinju vžgalo. Ker je voda blizu in so ljudje hitro skupaj privreli, lokalizirali so ogenj samo na vneto hišo. Kako se je vžgalo, se prav ne vé; a preje nego ne, zapalili so otroci, kateri bili so sami doma. Pogorelec je pri „Slaviji“ za 330 gold. zavarovan. Ko bi ne bilo hitre pomoči, pogorelo bilo bi še več sosednjih poslopij, ker so vmes tudi slamnate strehe, a vsled suhega severnega zraka lahko vnetljive. Hvala vrlim gasilcem, kateri so z božjo pomočjo več nesrečo in škodo zabranili.

R.

Iz novomeškega šolskega okraja. — Pri prihodnji učiteljski konferenciji se bodo sledeča, današnjemu času primerna vprašanja obravnavala: 1. Kako more ljudski učitelj vzgojevati trdne značaje in kako skrbeti zaboljšanje нравnega življenja prihodnje generacije? 2. Kako more učitelj in učiteljica na deželi nauk v posameznih predmetih praktičnim kmetijskim potrebam prirediti? 3. Kako more učitelj v ljudskih šolah, ki po vis. ministerijalnem ukazu od 5. aprila 1878. pripravljajo učence tudi za srednje šole, taiste izdatno podučevati v maternem jeziku? 4. Kako more učiteljica v mestih nauk v učnih predmetih in zlasti v gospodinjstvu praktičnim, mestjanskim potrebam prirediti?

Stara Fužina 28. marca. — Naša sirarska družba pričela je sir delati 10. marca t. l. v prostorih A. Arha. Toda delo je jako težavno. Nimamo še posebej sirarnice, katero pa hočemo s prihodnjim letom zidati. Bili bi jo že letos, toda imeli smo nesrečo. V to namenjeni denar pri nekem upniku mrtev leži in bati se je, da vsega ne izgubimo. — Ozimina sploh pri nas dobro kaže. Detelja je nekoliko pozebla. Travo je jesenski srez vzdignil tako, da so se korenine sušile. Mogoče, da tadnevni dež kaj zboljša.

A. O.

Iz Ljubljane. (*Reklamacijska komisija*) kranjska prične svoje delovanje o konečni rešitvi zemljiškega davka.

— (*Iz odborove seje c. k. kmetijske družbe 2. t. m.*) Ministerstvo je potrdilo odborov predlog, da prevzame vodstvo podkovske šole v Ljubljani g. dr. Karol Bleiweis, učitelj tej šoli bode, kakor že poprej gosp. Ed. Šlegel, asistent pa France Ojstrič. — Dalje je nakupile c. k. ministerstvo kmetijstva od c. k. kmetijske družbe 1330 raznih kmetijskih knjig, katere bode c. k. deželni šolski svet razdelil med učitelje. — Ministerstvo kmetijstva tudi poroča, da ne bode izdajalo več svojega rednega ukaznega lista; namesto tega izhajali bodo posamezni zvezki, ki se dobé po 80 krajc. v dunajski državni tiskarni. Ogersko ministerstvo poljedelstva naznanja, da bode v Budapešti 22., 23. in 24. aprila razstava plemenske goveje živine in ovac. — Kmetijska podružnica v Metliki volila je nov odbor. V odbor so voljeni: dekan Anton Aleš za predsednika, Slavoljub Kuralt za podpredsednika, Anton Navratil, France Gustin, France Šusteršic, Anton Jeršinovic, Anton Pavlin.

— (*Matice Slovenske 54. odborova skupščina*) bila je 1. aprila in pri njej vprilo 16 odbornikov ljubljanskih in eden vnanji (g. Svetec). Pričenši razpravo pozdravlja prvosednik g. Grasselli z ozirom na mnogoletno delovanje v Matici pričujočega odbornika g. J. Marna, kateri je pred nekimi dnevi poleg goda obhajal petdesetletnico svojo, in mu čestita, in odbor živahno pritrdi njegovim voščilom. Zapisnik o 52. seji se odobri brez branja, o 53. seji se prebere in vrvna. Na to sledijo naznanila prvosedstva. Na prošnjo prof. J. Marna dovoli odbor, da se o selitvi Slov. Matice podeli nekoliko več knjig izvrstnim učencem gimnazije ljubljanske od 4. b. do 8. razreda, katero razdelitev naj izvrši predsedništvo z g. profesorji, kateri v onih šolah podučujejo slovenščino. Gledé slike ranjkega g. dr. J. Bleiweisa se sklene, naj jo g. I. Franke naredi do-

pršno v veličini podobe g. dr. Coste za Matico. Na to poroča tajnik o stvaréh od poslednje seje. Pristopilo je na novo 13 udov, 2 ustanovnika in 11 letnikov. V poročilu književnega odseka se kaže, da družniki dobijo skupaj knjige leta 1881., to je, „Slovnico“ Šumanovo, „Somatologijo“ in „Letopis“, kateri ni še dovršen v Imeniku; „Geometrija“ Lavtarjeva za šole je uže natisnena. Potem se poroča o mnogih došlih rokopisih in ponudbah, ter se primeroma rešijo. Prof. Marn nasvetuje, naj prof. J. Macunovo „književno zgodovino Slovenskega Štajerja“ stvarno presodi še prof. Fr. Levec, in naj se o tem in o g. Lapajnetovem rokopisu naposled skupaj razsojuje; naj se „Dušeslovje“ vrne spisovalcu, in dr. J. Svetini izreče zahvala za obeh spisov natančno presojo; naj se o „Flori slovenskih dežel“, spisuje g. Glovacki, in „o Čehih“, spisuje g. Majciger, določuje, kedar dojdeta spisa Matici; naj se ponudbe o šolskih knjigah izročijo odseku, ki se bode brž ko ne volil za izdajanje šolskih knjig po nasvetu g. prof. Šukljeja; gosp. Navratilova ponudba „o narodnih vražah“ naj se sprejame za Letopis. Popis „Rezije in Rezijanov“ v posebni knjigi se ne odobri. Prvosednik naznanja, kateri spisi so došli za Letopis, in nasvetuje, naj se nekateri prevodi iz slovanskih klasikov posebej izdajo kot „knjižnica Slovanska“, kateri nasvet se je v pretres priporočil odseku književnemu. Nasvèt g. odbornika Šukljeja o izdajanju učnih knjig za srednje šole vzbudi živahno razpravo, katere se vdeležujejo gg. Šuklje, Klun, Poklukar, Robič, Svetec, Praprotnik, Marn, in obvelja naposled nasvèt prof. Marna, da se izvoli odsek, kateri naj v ta namen posvetuje se z dotičnimi oblastmi, na pr. z deželnim odborom, z deželnim šolskim svetom, s posamnimi šolskimi ravnatelji itd. ter naj sproti Matici poroča, katera bode po premoženji svojem vsikdar pripravljena podpirati in pospeševati natisovanje potrebnih šolskih knjig slovenskih, in izvoljeni so bili v ta odsek gg. Šuklje (prvomestnik), Vodusek, Zupančič, Tomšič in Marn. Poročilo gospodarskega odseka o računu za 1881. in proračunu za 1882. leto predloži se občnemu zboru; o tiskarskih ponudbah se za prihodnje leto sprejame ponudba „Narodne tiskarne“. Odsekovo poročilo o premembi društvenih pravil se sprejame po nasvetu manjšine (g. Svetec), naj ostanejo za zdaj nespremenjena, in ponudba o dopisu društva „Narodni dom“ se z naznanjenimi pogoji potrdi. Nekaj za nasvetovani, a ne izvrševani „Časopis“ Matice Slovenske poslanih in na poziv ne nazaj zahtevanih novcev se obrne v blagajno Matici. Čas in način prihodnjega občnega zbora določiti prepusti se predsedstvu v skupščini, katera je trajala od petih do polu devetih, in rešila mnogo važnih stvari na korist Slovenski Matici.

— (*Tržaška razstava.*) Trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani so se sledeča oglašila za tržaško razstavo izročila: 1. Barbara Ahačič iz Tržiča — kose, srpe, žage; 2. Ambrožič Jožef iz Ljubnega — gredaše; 3. Ambrožič Mihael iz Mojstrane — panj, čebele in vosek; 4. Bamberg Otomar iz Ljubljane — tiskarske in bukvovezne stvari; 5. c. kr. priv. bombaževa predilnica in tkalnica v Ljubljani — bombaž, bombažasto prejo in tkanino; 6. Cvek France iz Ljubljane — rude; 7. Dogan Marija iz Ljubljane — furnir; 8. Dolenc Oroslav iz Ljubljane — vosek in voščeninarske stvari; 9. Dornik Janez iz Kamnika — sekire in lopate; 10. Drelse Avgust iz Ljubljane — peči; 11. Drenik Marija iz Ljubljane — vezenine; 12. Fajdiga Janez iz Sodršice — leseno robo; 13. Föderl Ivanka iz Ljubljane — čipke ali špice in vezenine; 14. Gilbert Fuchs iz Kokre — dilje, furnir, črtala, motike, osi, i. e. st.; 15. Galle Karol iz Bistre — moko; 16. Globočnik Anton iz Železnikov — rudo in žeblice; 17. Globočnik Anton L. iz

Tržiča — kose, lopate, vile, slamorezne kose; 18. Globočniki bratje iz Železnikov — osi, železne šine in druge železne stvari; 19. Globočnik Leopold iz Železnikov — rude; 20. Grilec Luka iz Žgoše — sukno; 21. Haman C. J. iz Ljubljane — perilo; 22. Hudovernig Primož iz Ljubljane — sita in vosek; 23. podkovna šola c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani — podkve; 24. Jan Janez iz Višelnice — zvonice za živino; 25. Janše Fran iz Drenovegorice — usnje; 26. Kalin Marija iz Ljubljane — cvetice iz volne; 27. Klinzer A. in dr. iz Belepeči — jeklo, črtalo, lopate, kose, slamoreznice, žage, sekire, pile, razne nože, opeko, les, oglje; 28. Knafelc Ignacij iz Ljubljane — podobo ljubljanskega mesta iz slame po obrisu Valvazorjevem; 29. Knaflič Franc iz Šmartna pri Litiji — usnje. (Konec prih.)

— (*Društvo „rudečega križa“*) za podporo in postrežbo ranjenim ter bolnim vojakom je nedavno imelo svoj letni občni zbor, v katerem sta predsednik dr. vit. Stöckl in tajnik g. Murnik svoja poročila objavila. Iz teh je razvidno, da so se razna društva in tudi mnogo posamnih oseb zavezali, djansko podpirati društvo, ki je pod pokroviteljstvom nadvojvode Karola Ludovika, samo žalibog, da se je opazila premala udeležba od strani narodnjakov, posebno narodnih zdravnikov. Po predlogu gospoda grofa Chorinskega se je zahvala izrekla posebno telovadnemu društvu „Sokol“, ki se je zapisal kot ud tega društva z letnim doneskom 10 gold. in z obljubo dejanske postrežbe. Kot cenzorji so se imenovali trije novi udje, med temi starosta „Sokola“ gosp. Ravnihar in dva namestnika, med katerima g. Vojteh Valenta. Priporočamo toplo imenovano društvo vsem Slovencem, da tudi v tem oziru pokažemo svetu svojo neomahljivo lojalnost do presvitle cesarske hiše.

— (*Beseda*) je bila preteklo nedeljo v čitalnici prav dobro obiskovana, tudi g. deželni predsednik Winkler jo je počastil s svojim prihodom. Bila pa je tako obilnega obiskovanja tudi vredna, ker je bila izgledno dovršena v vsakem obziru. Moški zbor čitalnični je že znan, ali kar smo ta večer užili druge glasbene hrane, se ne dá ob kratkem popisati in nam je prav žal, da se nam je prostor danes tako skrčil, da ne moremo družega ko iskreno zahvalo izreči vsem sodelovavcem, in ti so bili: gospodični A. Böhmova in J. Piskarjeva, potem gospodje Alfred Ledenig, V. Parma, A. Klein, vit. Ohm-Janušovski, J. Majer in A. Rohrman. Gospod A. Ledenig je tudi svoj ameriški harmonij posodil. Poslušalci so bili vsi kar očarani, to je pričal obilni burni plosk pri vsaki točki in ob koncu „besede“.

— (*Profesor Jernej Brezovar*), naš rojak na Ruskem, je dobil od ruskega cara za uzorno službovanje in posebne zasluge za šolstvo red sv. Stanislava; red sv. Ane pa uže ima. Čast toraj našemu vrlemu junaku!

— (*Slovenska predstava*) v gledišči v pondeljek ni bila nič kaj dobro obiskovana, igra „Snubitev“ je zelo plitva, popolnega propada so jo rešili le igralci. Menda je na odru ne vidimo več.

— („*Brencelj*“ št. 3) je prišel ta teden na svitlo in je dobro osoljen — posebno za nemškutarje.

Novičar iz tujih in domačih dežel.

Z Dunaja. — Dne 1. t. m. odtvorila se je tukaj v navzočnosti presvitlega cesarja mednarodna razstava umotvorov. Pozdravil je cesarja tajni svetnik grof Zichy. Razun mednarodnega oddelka kaže razstava posebne razstave umotvorov slik in kiparskih izdelkov Avstro-

Ogerske, Norveške, Švedske, Laške, Danske, Nemške, Španjske, Belgiške in Francoske.

— Začenši z 31. dnem pret. meseca trajala je 3 dni tukaj v St. Marksu razstava pitane živine, namreč govedi, ovac, prešičev in perutnine. Videti je bilo nad 1800 živali. Najtežji vol bil je pred ko ne vol iz knez Švarcenbergove grajščine Protivin, ki je tehtal 1160 kil; tedaj blizo 21 centov, najtežji prešiči bili so po nad 300 kil. Tudi to razstavo ogledal je presvitli cesar.

— Tukajšnji časniki pečali so se zadnji čas zelo s Slovenci, strah za nemštvo med Slovenci ne dá jim pokoja, in ravno to nas lahko prepriča, da smo zdaj na pravi poti, s postavo zagotoviti našemu jeziku enakopravnost v uradih.

Na južnem uporišči napreduje preganjanje upornikov, vojaške vodje spremljajo neki tudi politični uradniki, ki s prebivalstvom stopajo v dotiko, da se podučijo o vzrokih upora ter skušajo tudi s podukom pomirjenje pospeševati.

Laška. — V Palermi, kamor je prišel tudi stari Garibaldi, slovesno obhajajo 600letnico „sicilijanskih večernic“, krvavo noč, državnih uradnikov se neki nihče ne vdeležuje teh demonstracij, ki imajo namen neprijateljem Laške v spomin klicati nejnunaško postopanje Lahov zoper svoje nasprotnike.

Narodni volilni odbor

za volitev v ljubljanski mestni odbor priporoča sledeče kandidate:

Za III. volilni razred, ki voli 11. aprila:

Dr. Valentin Zarnik, odvetnik in dež. poslanec.
Janez Nep. Horak, hišni posestnik, prvomestnik pomožnega društva itd.
Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavije“.

Za II. volilni razred, ki voli 13. aprila:

Peter Grasselli, deželnega glavarja namestnik, hišni posestnik itd.
Franc Potočnik, stavbeni svetnik.
Alojzij Bajer, c. kr. rač. revident in hišni posestnik.

Za I. volilni razred, ki voli 14. aprila:

Josip Kušar, predsednik trgovinske in obrtnijske zbornice.
Ivan Vilhar, hišni posestnik.
Dr. Afons Moše, odvetnik.
Dr. Franc Papež, odvetnik.

Volilci! Le v slogi je zmaga, tedaj naj nobeden ne izostane od volitve, in vsak naj voli zgoraj priporočene narodne kandidate, potem se vresniči, kar uže ves narod težko pričakuje, da dobi bela Ljubljana, srce Slovenije, zopet svoj narodni zastop!

Žitna cena

v Ljubljani 29. marca 1882.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 12 kr. — banaške 10 gold. 3 kr. — turšice 5 gold. 85 kr. — soršice 7 gold. 30 kr. — rži 6 gold. 18 kr. — ječmena 4 gold. 87 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 5 gold. 87 kr. — ovsa 3 gold. 41 kr. — Krompir 3 gold. 3 kr. 100 kilogramov.